

Dosarul nr. 2ra-587/23
2-20144793-01-2ra-13042023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (Jud: N. Russu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (Jud: L. Pruteanu, I. Țurcan, Iu. Cotruță)

ÎNCHEIERE

23 iulie 2024

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

Completul de judecată, în componența:
Președinte, judecător
Judecători

Stela Procopciuc
Oxana Parfeni
Lilia Roic-Botezatu

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Veaceslav Macarciuc, în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Veaceslav Macarciuc împotriva Companiei de Asigurări „Moldova - Astrovaz” Societate pe Acțiuni, intervenient accesoriu Andrei Ciurel, cu privire la încasarea despăgubirii de asigurare, precum și compensarea cheltuielilor de judecată, împotriva deciziei din 29 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de Veaceslav Macarciuc și s-a menținut hotărârea din 25 octombrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă:

La 17 noiembrie 2020, Veaceslav Macarciuc a depus cerere de chemare în judecată împotriva CA „Moldova - Astrovaz” SA, cu privire la încasarea despăgubirii de asigurare, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamantul a invocat că, la 09 martie 2020, s-a adresat cu cerere de restituire a daunei către CA „Moldova - Astrovaz” SA, drept urmare, a fost deschis dosarul de daună RCA nr. 114/03/20, iar la 07 aprilie 2020 a fost întocmit procesul verbal nr. 151 - AV- 04-2020 de constatare a pagubelor a unității de transport de model „Honda Jazz”, cu n/î XXXXX.

A susținut reclamantul că, în urma examinării automobilului de model „Honda Jazz”, cu n/î XXXXX, de către compania CA „Moldova - Astrovaz” SA a fost propusă o sumă a despăgubirii în mărime de 3170,00 de lei.

A menționat că, nefiind de acord cu evaluarea daunei efectuate către CA „Moldova - Astrovaz” SA a solicitat un recalcul, iar, prin răspunsul nr. 369 din 29 iunie 2020, i-a fost comunicat că, urmare a reexaminării cererii de restituire a daunei, CA „Moldova - Astrovaz” SA urmează să achite o sumă în mărime de 3810,00 de lei.

A mai menționat reclamantul că, nefiind de acord cu răspunsul nr. 369 din 29 iunie 2020, emis de CA „Moldova - Astrovaz” SA, s-a adresat la mai multe centre de deservire auto pentru fi suspus examinării mijlocul de transport, iar, în rezultatul examinării mijlocului de transport suma prejudiciului s-a dovedit a fi cu mult mai mare, din motiv că, pârâtul nu a ținut cont de toate defectele produse.

A indicat reclamantul că, în baza Raportului de expertiză extrajudiciară nr. 08/278 din 19 iunie 2020, întocmit de expertul judiciar Maxim Ursu, s-a stabilit, precum că, paguba materială cauzată posesorului mijlocului de transport de model „Honda Jazz”, cu n/î XXXXX, la data accidentului (08 martie 2020), în baza procesului verbal de constatare a pagubelor nr. 151-AV-04-2020, întocmit de angajații CA „Moldova - Astrovaz” SA și a examinării suplimentare, în care adăugător s-a stabilit că suportul dreapta al barei de protecție este deteriorat, constituie suma în mărime de 6239,00 de lei.

Astfel, la 20 iulie 2020, a depus la CA „Moldova - Astrovaz” SA, cerere prealabilă, înregistrată cu nr. 034/2020, prin care a solicitat despăgubirea sumei în mărime de 6239 de lei, cu invocarea tuturor motivelor.

Drept urmare, reclamantul cu referire la prevederile art. 3, art.19 pct.8, din Legea nr. 414 din 22 decembrie 2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagubele produse de autovehicule, art. 1858 din Codul civil, a solicitat, încasarea din contul CA „Moldova-Astrovaz” SA, în beneficiul lui Veaceslav Macarciuc, suma de 6239,00 de lei, cu titlu de despăgubire de asigurare, suma de 1000,00 de lei, cu titlu de cheltuieli pentru efectuarea expertizei extrajudiciare, suma de 4500,00 de lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, precum și alte cheltuieli de judecată care vor fi suportate de către reclamant pe parcursul examinării cauzei civile.

Prin hotărârea din 25 octombrie 2021 a Judecătoria Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial acțiunea depusă de Veaceslav Macarciuc. S-a încasat din contul CA „Moldova-Astrovaz” SA, în beneficiul lui Veaceslav Macarciuc suma de 3810,00 de lei, cu titlu de despăgubire de asigurare. În rest, în partea sumei ce depășește despăgubirea de asigurare în mărime de 3810,00 de lei și încasării cheltuielilor de judecată, cererea de chemare în judecată s-a respins ca neîntemeiată (f.d.148; 153/162, Vol. I).

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe la 16 noiembrie 2021, prin intermediul oficiului poștal (f.d.165, Vol.I), avocata Ina Țmocno, acționând în numele și interesele lui Veaceslav Macarciuc a declarat apel (nemotivat) împotriva hotărârii din 25 octombrie 2021 a Judecătoria Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea apelului, casarea acesteia, cu emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie admisă integral.

Prin decizia din 29 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de Veaceslav Macarciuc și s-a menținut fără modificări hotărârea din 25 octombrie 2021 a Judecătoria Chișinău, sediul Centru (f.d. 206; 207/218, Vol. I).

În susținerea soluției sale instanța de apel s-a bazat pe prevederile art. 1858 alin. (1) alin. (4), art. 1872 alin. (1) din Codul civil, prevederile art.2, art. 15 alin. (1), art. 18¹ alin. (6), art. 19 alin. (1) lit. a), lit. a¹), lit. c), lit. d), lit. f), alin. (2), art. 21 alin. (4), art. 23 alin. (13), art. 23 alin. (4), art. 28 alin. (2) și (3) din Legea nr. 414 din 22 decembrie 2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagubele produse de autovehicule, a conchis că, prima instanță, corect a elucidat și constatat circumstanțele cauzei civile, a verificat și apreciat obiectiv, probele prezente la materialele cauzei în vederea admiterii parțiale a acțiunii, stabilind corect circumstanțele de fapt și aplicând corect legislația pertinentă ce guvernează raportul litigios.

Subsecvent, instanța de apel a relevat că, din analiza procesului-verbal, nu a constatat că, reclamantul a formulat careva obiecții la procesul-verbal de constatare a pagubei sau că a exprimat dezacordul în privința mărimii despăgubirii de asigurare.

În acest sens, instanța de apel a constatat că, reclamantul și-a exprimat acordul asupra soluțiilor propuse de compania de asigurare, acordul având un caracter total, necondiționat și definitiv.

Totodată, instanța de apel a menționat că, dacă părțile au semnat acordul, care, la caz, stinge toate pretențiile posibile legate de accident care erau sau puteau fi cunoscute la data realizării acordului.

Respectiv, instanța de apel a conchis că este justă soluția primei instanțe de a admite parțial acțiunea depusă de Veaceslav Macarciuc și a încasat din contul pârâtului CA „Moldova-Astrovaz” SA plata despăgubirii de asigurare stabilită în condițiile speciale prevăzute de lege, în mărime totală de 3810,00 de lei, și a respins pretenția ce excede suma de 3810,00 de lei. Or, prin procesul-verbal nr. 151-AV-04-2020, privind constatarea pagubelor, s-a stabilit suma despăgubirii de asigurare în mărime de 3810,00 de lei, fapt care a fost adus la cunoștința apelantului.

La caz, instanța de apel a notat că, prevederile art. 21 alin. (2) din Legea nr. 414 din 22 decembrie 2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagubele produse de autovehicule, nu poate acționa în favoarea reclamantului, or, s-a constatat cu certitudine că, pârâta CA „Moldova - Astrovaz” SA a deschis dosarul de daune, a încheiat procesul-verbal de constatare a pagubei urmare accidentului de autovehicul documentat prin procedura de constatare amiabilă, mai mult, s-a dovedit că reclamantul Veaceslav Macarciuc a participat la încheierea și a semnat procesul-verbal de constatare a pagubei nr. 151-AV-04-2020 din 07 aprilie 2020 și a fost informat referitor la mărimea despăgubirii de asigurare în mărime de 3810,00 de lei, solicitându-i-se prezența pentru a efectua achitarea despăgubirii.

Suplimentar, cu referire la prevederile art. 18¹ alin. (10) și art. 21 alin. (3), lit. e), alin. (8) din Legea nr. 414 din 22 decembrie 2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagubele produse de autovehicule, instanța de apel a notat faptul că, în cazul în care persoana păgubită Veaceslav Macarciuc nu era de acord cu despăgubirea de asigurare sau dacă a descoperit și alte pagube produse de accident, care nu au fost constatate inițial, urma să solicite constatarea suplimentară a pagubelor, în condițiile Legii nr. 414 din 22 decembrie 2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagubele produse de autovehicule. Însă, la materialele cauzei nu se atestă o cerere suplimentară prin care reclamantul să solicite pârâtului constatarea suplimentară a pagubelor.

Mai mult, instanța de apel a ținut să menționeze faptul că, în situația în care persoana păgubită Veaceslav Macarciuc nu a fost de acord cu convenția anterior încheiată asupra pagubei și mărimii despăgubirii de asigurare, urma să comunice obiecțiile sale asigurătorului, în scris, să solicite constatarea suplimentară a pagubei, în condițiile prevăzute de legea specială și numai în caz de refuz sau în cazul dezacordului cu procesul-verbal suplimentar de constatare a pagubei, reclamantul era în drept să apeleze la serviciile experților independenți.

În continuare, cu privire la pretenția privind încasarea sumei de 4500 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, instanța de apel a conchis că prima instanță just a respins pretenția reclamantului/apelant cu privire la compensarea cheltuielilor de judecată cu titlu de asistență juridică în prezenta speță nu pot fi încadrate în temeiul

art. 96 din Codul de procedură civilă, or, pretențiile reclamantului în partea ce depășește suma de 3810,00 de lei, întemeiate în baza raportului de expertiză judiciară, au fost respinse și nu pot fi puse pe seama pârâtului.

Or, despăgubirea de asigurare în mărime de 3810,00 de lei, în mărimea în care a fost admisă acțiunea reclamantului, a fost recunoscută de către pârât până la intentarea acțiunii în instanța de judecată, fiind solicitată prezența reclamantului la sediul companiei pentru efectuarea plății despăgubirii în această sumă, însă, ultimul nu s-a prezentat, prin urmare, în speță, nu poate fi imputată vina pârâtului, or, reclamantul nu s-a prezentat la sediul companiei pârâte pentru a primi despăgubirea de asigurare în mărime de 3810,00 de lei, până la intentarea acțiunii, din care considerente, prima instanța just a respins pretenția de a pune în sarcina pârâtului compensarea cheltuielilor de judecată invocate de către reclamant, or, în cazul în care ultimul s-ar fi prezentat pentru a primi despăgubirea de asigurare, nu erau să survină cheltuielile de judecată invocate.

În sensul dezbaterei argumentelor invocate în cererea de apel, instanța de apel a relevant avizul nr. 11 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătorești, în care se menționează că, obligația instanțelor de a-și motiva hotărârile nu trebuie înțeleasă ca necesitând un răspuns la fiecare argument invocat în sprijinul unui mijloc de apărare ridicat. Întinderea acestei obligații poate varia în funcție de natura hotărârii. În conformitate cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, întinderea motivării depinde de diversitatea mijloacelor pe care o parte le poate ridica în instanță, precum și de prevederile legale, de obiceiuri, de principiile doctrinale și de practicile diferite privind prezentarea și redactarea sentințelor și hotărârilor în diferite state. Pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze că, judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce i-au fost prezentate.

În această ordine de idei, instanța de apel având în vedere faptul că hotărârea primei instanțe este întemeiată și legală, iar criticile formulate în apel sunt nejustificate, a ajuns la concluzia de a respinge apelul și de a menține hotărârea primei instanțe.

La 31 martie 2023, prin intermediul poștei terestre (f.d.23, Vol.II), Veaceslav Macarciuc, a declarat recurs împotriva deciziei din 29 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârea primei instanțe, cu pronunțarea unei noi decizii prin care cauza civilă să fie remisă la rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

În susținerea recursului s-au indicat motivele de drept și de fapt invocate pe parcursul examinării cauzei în prima instanță cât și instanța de apel, suplimentar invocându-se că instanțele judecătorești ierarhic inferioare au interpretat și aplicat în mod eronat normele de drept material, au apreciat arbitrar probele prezentate de către participanții la proces, astfel, concluziile instanțelor judecătorești ierarhic inferioare fiind în contradicție cu circumstanțele pricinii, iar, aceste încălcări au dus la soluționarea greșită a litigiului.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei în ședință publică la 29 noiembrie 2022 (f.d.206, Vol.I)

La 30 ianuarie 2023, prin intermediul oficiului poștal, fapt confirmat prin scrisoarea de expediere a actului de dispoziție nr.748 (f.d. 219, Vol.I), iar, la 01 februarie 2023, prin intermediul poștei electronice, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică anexat la materialele cauzei (f.d.220, Vol.I), Curtea de Apel Chișinău, a expediat participanților la proces, copia deciziei integrale din 29 noiembrie 2022.

Astfel, recursul declarat de către Veaceslav Macarciuc, prin intermediul oficiului poștal, la 31 martie 2023, împotriva deciziei din 29 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, se consideră depus în termenul stabilit de lege.

La 13 mai 2023, în scopul asigurării unui proces echitabil în ordine de recurs, într-un termen rezonabil, Curtea Supremă de Justiție, prin intermediul oficiului poștal, a expediat în adresa intimă CA „Moldova - Astrovaz” SA, copia recursului declarat de către Veaceslav Macarciuc, împotriva deciziei din 29 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, creând astfel participanților la proces condiții egale de a cunoaște modul de derulare a procedurii în recurs, cât și le-a acordat, întru asigurarea respectării principiilor contradictorialității și disponibilității în drepturi, posibilitatea de depunere a referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f.d. 25, Vol. II).

Însă, corespondența expediată în adresa intimă CA „Moldova - Astrovaz” SA a fost returnată de către oficiul poștal cu mențiunea factorului poștal „nereclamat” (f.d. 27/28, Vol. II).

Prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) au fost operate modificări în Codul de procedură civilă, care au intrat în vigoare la 01 septembrie 2023.

În conformitate cu prevederile art. XI alin. (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

Recursul declarat de către Veaceslav Macarciuc, a fost depus până la data intrării în vigoare a Legii nr. 246 din 31 iulie 2023 și va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Examinând temeiurile recursului declarat de către Veaceslav Macarciuc, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră recursul inadmisibil, din motivele ce succed.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Aliniatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului.

Din analiza recursului declarat rezultă că, recurenta Victoria Harabagiu a invocat temei de admisibilitate prevederile art. 432 alin. (2) lit. c) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data de 03 aprilie 2023.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, reținând că recurentul a făcut trimitere la temeiurile de drept prevăzute de art. 432 alin. (2) lit. c) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, precum că, părțile și alți participanți la proces sânt în drept să declare recurs în cazul în care instanța judecătorească a interpretat în mod eronat legea, nu a stabilit că instanța de apel, aplicând normele respective, ar fi extins norma juridică dincolo de ipotezele la care se aplică sau invers.

La caz, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării cauzei, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei contestate or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă.

Din recursul declarat de către Veaceslav Macarciuc, nu rezultă că instanța de apel a apreciat arbitrar probele.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (cauza Golder împotriva Regatului Unit, p.38, cauza Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (cauza Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (cauza Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45).

La fel, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (cauza Helmers c. Suediei, 09 octombrie 1991).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

Din considerentele redate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că, recursul declarat de către Veaceslav Macarciuc, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului și drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art.433 lit. a) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, art.440 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de către Veaceslav Macarciuc, se consideră inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Lilia Roic-Botezatu